

DRUŽBENE TEME NA DNEVNEM REDU MADŽARSKIH RAZPRAV

Materialno spodbudo je treba dopolniti tudi z vzgojo

Tudi največji nasprotniki so se sprijaznili z upoštevanjem materialne zainteresiranosti proizvajalca - Toda kaj tedaj, ko gre to čez mero, ki se ne da kontrolirati?

BUDIMPEŠTA (decembra). - Vprašanje materialne spodbude spada v vrsto gospodarsko političnih tem, o katerih se na Madžarskem zelo pogosto in odvisno od razmer - tudi na različne načine razpravljajo. Prava stvar je o tem že veliko razpravljalo. Pred nekaj leti so se vodile ostre razprave tudi glede tega, ali so določene oblike stimuliranja s plačili sploh potrebne, ali so učinkovite vrste sploh koristne v družbi, ki želi uveljaviti. Bilo je ob tej priložnosti nevdružnih pretiravanj v eno in drugo smer, pretiravanj, ki jih je praksa brez milosti razveljavila, ovrгла, skupno z mnogimi drugimi togimi principi preteklosti. V letih, ki so temu sledila, so se pojavljali novi pojmi, nova dojemanja, ki so prav tako bila obremenjena s pretiravanji, in ki so tudi doživela podobno usodo, kot prejšnja. Končno pa je bil pomen materialne spodbude dojet ali celo sprejet tudi v stamboru onih, ki so bili nekoč proti njej, ki so jo nekoč odklanjali.

Toda široka uporaba raznih vrst zainteresiranosti je odkrila in spravila na površje celo vrsto novih vprašanj, ki so v zadnjih časih postala predmet diskusij v najširših krogih, za ljudi pa, ki so sposobni prijeti za pero, pa so postala povod, da ponovno spregovorijo o pomenu zavestnega činitelja v izvrševanju nalog gradnje socializma. V čem je vse to in kaj je ono, kar zaskrbuje avtoritativne komentatorje madžarskega tiska?

Težko in skoraj nemogoče - pravijo oni - je izdelati tako popoln sistem nagradjanja, ki bi hkrati in enako mogel učinkovito stimulirati ljudi na večjo intenzivnost dela, na izboljšanje kakovosti izdelkov, za ureditve čim večjih prihrankov in vse druge oblike naporov, od katerih je v večji ali manjši meri odvisen in napredek, tudi najbolj pravilno usmerjena morejo sredstva materialnega stimuliranja spodbujati le pri izvrševanju nekaj najvažnejših nalog in se teh ne vseh, tako da se vedno najdejo možnosti za najrazličnejše izražanje dolžnosti. Kaj se dogaja v takšnih primerih in kaj se dogaja za mejami, preko katerih ne seže več vpliv materialne spodbude? Odgovor je samo eden: odločilni činitelj postaja tu in uspešno reševanje določene naloge začenja tu biti odvisno od tega, ali bosta v človeku močnejša poštenje in za vest o splošnem interesu, ali pa sebičnost posameznika, njegova želja, da čimprej in čim več zasluži. Možnosti za takšne dileme so izredno velike.

Navajajo se kot primer vprašanje prihranka in kakovosti, torej dveh zahtev, ki v sistemu stimuliranja niso po važnosti povsod enake. Delavec na primer želi čim več prihrankov, ker je od tega odvisna njegova plačila, odn. nagrada. V nekem trenutku pa spozna, da ne posveča dovolj pozornosti kakovosti izdelka; in tu začne kolebati: kaj naj napravi? Obstajata samo dva izhoda: ali naj žrtvuje del dohoda na račun kakovosti, ali pa naj enostavno zamahne z roko in reče: »Če je njim tako prav, je škodljivo tudi meni. Končno čemu bi škodoval lastnemu žepu. On prav tako more sam v sebi ponoviti duhovito, hkrati pa zelo nevarno reči, ki postaja že pregovor: »Če človek hoče veliko zaslužiti, mora slabo delati.«

Pristajajoča mišljenja nadaljujejo, da ni treba govoriti samo o delavcih in njihovih dilemah, ker se na drugih položajih igra za mnogo večje in pomembnejše avloge. Stopimo npr. med projektante, med odgovorne ljudi za razne načrte, in pogledimo, kaj se pri njih dogaja. Ti so npr. pravkar dobili nalogo za novo delo, vendar pa nimajo časa. V tem primeru bo neko od njih rekli: »Tega nikakor ne moremo sprejeti, ker smo zares preobremenjeni z delom.« Toda interes je uporen in ko ni več druge poti, potegne najmočnejšo karto: »Čaka vas nagrada.« In tedaj se razpoloženje med projektanti menja. Kak projektant trenutke se koleba, nato sklene: sprejel bo delo kot nujno, odločil pa bo neke druge naloge, ki pa so s stališča interesov vsega gospodarstva verjetno še mnogo bolj pomembni in katerih zakasnitev more povzročiti resno škodo. V primeru, ki smo ga navedli, je »nagrada«, čeprav je bila uvedena z najboljšimi nameni, postala vir sebičnosti, nepoštenega odnosa do nalog, celo do

zlorabe položaja. Za primer bi se mogla vzeti tudi mnoga industrijska podjetja. V njih se često slišijo sledeče pritožbe: »Težko bomo uspeli pri izvrševanju načrta, ker so se pojavile resne in nepredvidene težave. Moralni bomo na kak način spodbuditi ljudi, da si zavzhajajo rokave. Spodbuditi jih moramo pa le s kako nagrado, kajti na koncu koncev vse je treba »mazati«. Za ljudi, ki govorijo tako, je nagrada vse. Brez nje ni rešitve, ona je euodolina, čarobna palica; njihovo dojemanje, njihova razlaga pa je toliko bolj nevarna, ker se za njo krije izgovor, ki velja za vse in ki pripelje ljudi pred dilemo: ali splošni ali osebni interesi? V takšnih razmerah - poudar-

jajo kritiki - je treba biti previden in to ne le za to, da bi pravočasno prišli za vrat sebičnega, pač pa da bi onemogočili ustvarjanje sebičnosti kot splošnega pojma. Človeku, ki koleba, je treba reči: Dobro premisli, preden kaj sklepaš. Vtem ko delo nagrade, ne smemo niti trenutek prenehati z opozarjanjem ljudi, da ne živijo za sebe, pač pa da delajo za dobro dveh, in sicer za dobro njih samih in za dobro celote. Zato jim je treba še posebej reči, naj dobro razmislijo, da so uspehi njihovih delovnih mest odvisni od uspehov in napredka vse države.

Neki budimpeštanski časopis je članek o tej temi zaključil takole: »Materialno stimuliranje je dobra stvar, toda mi moramo vzgajati ljudi, da tudi brez nekega posebnega individualnega interesa delajo dobro in svoje naloge vršijo tudi preko norme. Materialno stimuliranje se ne more nanašati na vse vrste dejavnosti in zgrešeno bi bilo misliti, da bi na njem temeljili družbeno delo in delo v javnem življenju. Če bi to storili, bi temu delu zveli smisel, bi umazali čisti ideal skupnosti. Važno je zato, da to vprašanje že sedaj razčistimo, ker nam bosta ideal skupnosti in nesebičnost v bodočnosti vedno bolj potrebna. Morda bi bilo najbolj pravilno, ko bi v primerih, ko je govora o materialnem stimuliranju, govorili hkrati tudi o zavesti, o socialistični vzgoji človeka.«

M. S.

Tipično nemška poroka...

Podčastnik zahodnonemške vojske Klaus Koppe se je oženil. Ker je vojak, je hotel to tudi v tem primeru pokazati. Zato je svojo nevesto Hildegard odpeljal v cerkev v Baachu kar z oklopnim avtom

NEKAJ STRANI IZ STALINOVE TEMNE DOBE

VAREIKIS IN KEDROV NISTA BILA IZDAJALCA

Od položaja do položaja, do leta 1930, dokler ni Vareikis prišel s Stalinom v spor - Kedrov je bil eden od veteranov boljševiške partije - Umoril ga je Berja

MOSKVA, decembra. - Mesečni časopis »Vprašanje zgodovine« je objavil v svoji zadnji številki spomine na Josipa Mihajloviča Vareikisa, člana boljševiške partije od 1913. leta, ki je tragično izgubil svoje življenje v dobi stalinskega kulta osebnosti.

Josip Vareikis, kot veliko drugih vidnih sovjetskih partijskih in državnih voditeljev, je bil rehabilitiran že na 22. kongresu KP SZ, sovjetski časopis pa prinaša sedaj nove podrobnosti o njegovem življenju in tragični smrti.

V letih oktobrskih revolucije je bil Vareikis med voditelji sibirski partijske organizacije, po zmagi revolucije in boljševiške partije pa je bil sekretar KP Turkestana, sekretar oblastnih in pokrajinskih komitetov v Povolžju. Centralno-črnozemne oblasti (sedaj Voroneške oblasti) ter tudi na Daljnem vzhodu. Od 16. kongresa dalje je postal član centralnega komiteja in aktivni član komisije za priprave in urečitev sovjetske ustave iz leta 1963.

Josip Vareikis je bil vidna osebnost oktobrskih revolucije in njemu pripada velika zasluga za zmago Rdeče armade na Daljnem vzhodu ter za utrditve sovjetske oblasti v prvih letih po revoluciji. Josip Vareikis je bil avtor vrste del, posvečenih obrambi leninskega načrta za izgradnjo socializma v Sovjetski zvezi.

Prvi nesporazumi tega zvestega Leninovega sodelavca s Stalinom so nastali spomladi 1930. leta, ko je bil Josip Vareikis na položaju sekretarja partije Centralno-črnozemne oblasti. V tej dobi je bila v Sovjetski zvezi izvajana kolektivizacija kmetijstva in v Centralno-črnozemno oblast je prišel Kaganovič, ki je bil tedaj sekretar CK SKP (bl.). Kaganovič je silil Vareikisa in druge komuniste tega dela SZ, naj uporabijo administrativne metode za pritegnitev kmetov v kolchoze. Komunisti na tem področju, in še posebej Vareikis, pa niso smatrali to za nujno. Na zasedanju biroja oblastnega komiteja partije 27. marca 1930. je Vareikis kritiziral Kaganoviča in ob tej priložnosti poudaril, da je uvajanje tako imenovanih, strudnih in kolhozih samo fikcija.

Talentrani organizator socialistične izgradnje Vareikis je bil predstavnik leninske šole, piše danes list »Vprašanje zgodovine« in dodaja, da so njemu bile tuje kabinetske metode vodenja. »On je - piše nadalje časopis - odlično poznal življenjske pogoje delavcev in kmetov. On se je boril za disciplino za gospodarnost in ni trpel samohvale. Posebno uporno se je postavil po robu vsakomur, kdor je dušil upravičeno kritiko, ki je prihajala s strani delovnih ljudi.«

V dobi ko je zavladala zloraba oblasti, v dobi obtoževanja nedolžnih, v dobi najbolj divjega kulta osebnosti, v januarju 1937. je bil Vareikis izvoljen za sekretarja daljnovzhodne oblasti in oblastnega komiteja partije. Bil je srečen, da je mogel neposredno slediti navdušenju mladih patrio-

to, ki so se odzvali pozivu partije in prišli na gradnje v Sibiriji. Bil je vesel, da se je znašel na področju, ki so ga v oktobrski revoluciji proslavili veliki vojskovodje Tuhačevski, Jakir, Ubovič in drugi. Posebno s Tuhačevskim je bil Vareikis v dobrih prijateljskih in tovariških odnosih. Toda v poletju 1937. leta so bili Tuhačevski, Jakir, Ubovič in mnogi drugi legendarni vojskovodje oktobrskih revolucije neupravičeno in neutemeljeno obtoženi sovražne dejavnosti, pozaprti in umorjeni. Ta udarec ni mogel mimo Josipa Vareikisa. Po spominu njegovih ožjih sodelavcev je bil Vareikis 30. septembra 1937. poslan iz Moskve brezov, naj pride čimprej, da bi rešil neke uradne zadeve. Iste dne je Vareikis odpoval iz Haborovska, 9. oktobra, pa je bil aretirán na neki mali železniški postaji blizu Moskve. Jeseni dve leti pozneje pa je bil Vareikis umorjen.

V sovjetskem tisku je bilo tedaj objavljeno, da je za uspehe v razvoju družbenih znanosti bil dopisni član Akademije znanosti ZSSR Bonifacij Mihajlovič Kedrov nagrajen z Redom rdeče zastave. To je bil povod, da se oživijo spomini na njegovega očeta, Mihajla Sergejeviča Kedrova, ki je bil nekoč prav tako nagrajen z Redom rdeče zastave, katerega življenje pa se je tragično končalo v dobi Stalinske čistke.

Mihajl Kedrov je bil eden najstarejših članov ruske socialdemokratske stranke, v katero je bil sprejet že 1901. leta. Kot mnogi drugi pravi revolucionarji te dobe, se je tudi Kedrov opredelil za Lenina in eiskrovca. Ze leta 1912. se je prvič srečal z Leninom. Bilo je to v Bernu.

V dobi oktobrskih revolucije je bil Kedrov poveljnik sovjetskih čet na Severu, nato je poveljal rdečarmejcem na južni in zahodni fronti. Pozneje se uveljavil kot eden pomembnih načelnikov Čeke in junakovo uničuje protirevolucionarne tolpe v raznih krajih mlade sovjetske države. Kedrov je bil načelnik posebnega oddelka Čeke. Zavzemal je odgovorne dolžnosti v svetu narodnih komisarjev in v vrhovnem sodišču ZSSR. Pet let je bil tudi načelnik sektorja za obrambo v aparatu kominterne.

V zadnjih letih svojega življenja je bil Kedrov direktor nekakega znanstvenega raziskovalnega medicinskega zavoda, konec leta 1938. pa se je umaknil v pokoj zaradi izpranosti in bolezni.

V aprilu 1939., ko se je že umaknil v pokoj, pa je bil Kedrov nenadoma aretirán, v novemburu 1941 pa umorjen. V sporodu vrhovnega tožilstva ZSSR, ki je bilo objavljeno ob razkrinkanju Berje in njegove tolpe, je bilo rečeno, da je eden od zločinov Berje bil tudi umor Mihajla Sergejeviča Kedrova. Tako je tragično končal svoje življenje vidni veteran boljševiške partije, ki je dal vse svoje moči in sposobnosti za veliko stvar oktobrskih revolucije in za gradnjo socializma v ZSSR. Ena ulica v Moskvi, ena v Arhangelsku in ena v Volgdi nosijo danes njegovo ime.

S. M.

ELEKTRIČNA ENERGIJA KOT ELEMENT ŽIVLJENJA

Bela miška Rosie je prvo živo bitje ki oddaja radijske signale

Dva znanstvenika se ukvarjata samo z belo miško, o kateri vodita posebno knjigo - Toda odkritja, ki jih omogoča ta miška, so velikanskega pomena

Winston Churchill zasluži film. Churchillova mlada leta namerava spravit na platno Car Foreman, ki je bil izbral človeka, ki bo mladega državnika igral: Je to sam Churchillov vnuk, ki ga vidimo na sliki

Rosie pošilja signale! Potrebno pa je vedeti, da je Rosie bela miška - konkretno ženskega spola. Živi v laboratoriju družbe General Electric v ameriški zvezni državi Pennsylvaniji. Toda signale, ki jih pošilja Rosie, moramo slišati le preko slušalk, kakršne imata znanstvenika, ki delata v isti sobi, v kateri živi Rosie in ki jo signale in vse počete Rosie beležita v knjigo, ki jo vodita o beli miški. Rosie se javlja na lastni valovni dolžini, kajti Rosie je prva radiomiš na svetu.

Dva znanstvenika, ki lovita signale bele miške, se ukvarjata s poskusom, katerega rezultati bi morali imeti izredne posledice. Znanstvenika John J. Konikoff in L. W. Reynold delata v biološkem oddelku laboratorija za vesoljska raziskovanja. Poskusi, ki jih vršita po naročilu družbe General Electric, imajo na-

men, najti praktično uporabo pojava bioelektrogeneze - to se pravi proizvodnje električne energije v živem organizmu.

Ta pojav pravzaprav ni nič novega. Ze zdavnaj je bilo opazjeno in tudi opisano, da živa bitja proizvajajo elektriko. Prvi je s tem prišel na dan Humboldt v svojem dramatičnem, čeprav nekoliko pretiranim popočetju o jeguljah, ki v južnoameriških rekah in potokih ubijajo z električnimi sunki konje, ki jih v teh potokih napajajo. Vendar pa je razmeroma novo spoznanje, da ta tako imenovana bio-elektrika ni nikakšna izjema, pač pa splošno pravilo: vsaka živa celica je napojena ali nabita z električno energijo. Življenjski proces, se ne morejo ločiti od električnih procesov. Mnogi znanstveniki govorijo celo o električnih temeljih življenja. Električne napetosti in električni impulsi so oni element, ki omogoča menjavo tvarin v celicah, prav tako kot so tudi osnova signalov, ki jih prenašajo živčevje. Pa tudi sprebliski duha, podobno kot tudi najbanalnejši misli, vse to je povezano z električnimi pojavi v organizmu.

Toda električna gila živih celic je zelo, zelo šibka. Tok, ki ga proizvaja živi organizem, se doslej ni mogel uporabiti za kakršnokoli pomembnejšo rabo. Izjemo tvori edino »bakterijska baterija«, ki so jo nedavno izdelali v ZDA in ki daje tok zelo majhnemu radijskemu sprejemniku, ki stane z bakterijsko baterijo vred 17 dolarjev. S apravnimi živalmi; pa se ni moglo doslej ničesar storiti. Seveda teče od ene celične skupine do druge električni tok, toda kako to organsko električno energijo ujeti? Odgovor na to vprašanje je skrajno enostaven: elektrode!

Toda danes so že miniaturni oddajniki, ki niso večji od zrna graha, Ti točno pristajajo neizkoristični v duplini mišjega telesa, dočim bi v telo večjih bitij vgradili lahko še večje oddajnike. Toda najnovejši oddajniki, ki pa še niso preizkušeni, so neprimerno manjši, tako da bi jih mogli vgraditi celo v zob.

V laboratorijih družbe General Electric se uredničujeta dva načrta hkrati: izdelujejo se izredno majhni elektronski elementi, hkrati pa se pridobiva uporabna količina električnega toka iz živih organizmov. In prav v stičišču teh dveh načrtov je ono, kar žele doseči znanstveniki, in sicer naprave, ki bi jih mogla poganjati bioelektrika, biostroja.

Praktična uporaba? Mnogi ljudje, ki jim nagaja srce, bi se mogli rešiti nenadne smrti s pomočjo nekakšnega rezervnega električnega srca. Brž ko bi normalno srce odpovalovalo, bi stopil v akcijo miniaturni oddajnik, ki bi silil k delovanju srčne mišice in to z ritmičnimi električnimi impulsi. Rezervno srce bi dobivalo energijo iz že omenjene baterije, torej baterije, ki bi je ne bilo treba nadomeščati kot jo moramo danes nadomeščati v podobnih primerih.

Seveda bi to bil le začetek, kajti sedaj se za rezultate bioelektričnih raziskovanj zanimajo strokovnjaki za vesoljsko medicino. Kot je znano, se zdravstveno stanje kozmonavtov, ko krožijo okoli Zemlje, nadzira z njihovim pulsu, temperaturo, delovanju srca, krvnem pritisku, dihanju itd. se prenašajo s pomočjo radia. Zaradi tega je nujna zunanja povezava med kozmonavtom in oddajniki v ladji, kar pa hkrati veže kozmonavta pri njegovem premikanju. Poleg tega to zavzema veliko dragocenega prostora. Z nekaj biobaterij v telesu kozmonavta bi bil ta problem povsem rešen.

Toda ne glede na vesoljske perspektive bi biobaterija mogla postati dragocena v medicini in v eksperimentalni biologiji. Ze pred več leti so bile izdelane tako imenovane radiopilule, ki na poti skozi prebavni trakt pacienta pošiljajo diagnostiko važne podatke o količini kisline v različnih delcih želodca in drugega prebavnega trakta. Toda takšne radiopilule delujejo le dan dva. Bio-baterija in ustrezen oddajnik pa bi mogla funkcionirati neomejeno dobo.

E. B.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

GRASSI IN PERSA V RETTORI

»SLIKARJI POD JELKO« je naziv razstave slik Pietra Grassija in bakrenih reliefov Persa v galeriji »Rettori«. Grassi je tokrat ubral novo stranpot svoje izraznosti, ki ga vodi v fazo razkrajajoče predmetnosti. Leta je bila sicer že pred tem oblikovno zelo rahlo povezana na stvarni, resnični vidiz vsakdanjega okolja, ki ga je Grassi učinkovito prenašal z izčrpano projekcijo gola bistro reči in stvari, potom mrežaste plohe trnih črt, pokrivačih barvno zasnovo. Ta, starejši način slikanja je viden še v odličnih slikah »Tracine« in »Stavbičen«, izgineva pa že v novejših delih, kot so to »Zimsko polje«, »Hiše v bregu« in »Predmestje«.

Razen tega pa so te tudi barvite in jasnejše. Beg potek je živahniji in kroži v širokih zamahih, ki vodijo do točno predvidenega slikarskega učinka. Predmetno razkrajanje je v teh slikah znatno in oblike označujejo le ploskve barvnih prelivov, v katere pa ne posega več toliko črne barve kot nekoč. Vse to, barvna močovitost in črte, na katere je slikar kot na motne črte pentagrama postavljaval barvne poudarke, se je pa raz-

tegnilo v širino v novih slikah morja. V njih dosega Grassi izredno globoko daljino obzori in prozornost ozračja. To je pri tem slikarju nekaj posevne novega in dejali bi, da se je v njih Grassi prerodil, da zaživi v višji umetnosti brezstvarnega slikarstva.

Svojemu običajnemu načinu vseskozi zvest pa ostaja Giovanni Persa v prikazanih bakrenih vžbočnikih. Vse kažejo določen napredek v izbiri motivov, takih, ki se dajo reliefno pač najučinkoviteje dodelati. Nekdanja kompliranost je iz njih izginita in v enostavnih likih živali, posebno v onem bika doseže Persa prijetno umetniško višino. Nekaj posebnega nam nudi to pot Persa na tej razstavi. Je to 39 medaljersko izvršenih o kraskov in srebru in zlatu. V teh miniaturah Persa posebno močno umetniško zaživi, ko se poglablja v preteklost starih Grkov in Antuščanov. Vojskaki, boginje, antilope, morska favna in zelo posebej pomembno prikazane mačke, tvorijo to pestrost drobnih dragocenosti, ki kljub njih mali površini močno večjejo našo domiljilijo.

M. BAMBIC

HOROSKOP

razburjajte se za vsako besedo, čeprav ni prijetna. DEVIKA (od 23.8. do 22.9.) Preveč ste natančni, kar v danem trenutku ni koristno. Razburili se boste tudi v družbi, kar bi vam znalo škodovati. TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Med sodelavci boste odkrili nekoga, ki dela proti vašim interesom. V družini zelo prijetno razpoloženje. SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Skušajte posredovati med sptimi, kar bo vsem v korist. Cemu zganjate ljubosumnost, ko ni na mestu. STRELEC (od 23.11. do 20.12.) V službi ali nekeje v družbi bo prišlo od ostre diskusije. Neka stara čustvena želja bi se znala sedaj uresničiti. KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Idejni slaba, toda ne boste je mogli izpeljati. Več pozornosti posvetite ljudem iz bližnje okolice, ker vas imajo radi. VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Zjutraj veliko dela, toda malo dobička. Vzmernije boste doživeli v družbi, kjer ste to najmanj pričakovali. RIBI (od 20.2. do 20.3.) Majhna, toda prijetna zadoščenja, ker boste izločili nekakega tekmeča. Neka oseba se močno zanima za vas.

Radio Trst A

7.00: Kolodar; 7.30: Jutrjanja glasba; 11.30: Soplek slovenskih pesmi; 11.45: Ital. skvarel; 12.15: Pomenek s poslušalkami; 12.30: Iz glasbenih spredov; 13.30: Klavirski duo Russo-Safred; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Bilo je nekoč; 18.15: Umetnost književnosti in privedite; 18.30: Solisti Julijске Benečije; 18.45: Vesele harmonike; 19.15: Račjska univerza; 19.30: Lahka glasba; 20.00: Sport; 20.30: Gospodarstvo in delo; 20.45: Pesmi brez besed; 21.00: Opera glasba; V odmoru Obietnica meseca; 22.15: Od charlestona do bosse nove. Trst 12.00: Plošče; 12.25: Tretja stran; 13.15: Električne kitare; 13.25: Furlanski glasbeniki; 13.40: Beseda in glasba; 13.55: D'Annunzio-Zandonai; »Francesca da Rimini«, Koper 6.15: Jutrjanja glasba; 7.00: Prepos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 8.00: Prens RL; 12.00 in 12.50: Glasba po željah; 13.00: V domačem tonu; 14.00: Romantične skladbe; 14.30: Meiodije; 15.30: Slovenske narodne; 15.45: Prens RL; 16.15: Peveci; 16.30: Današnje teme; 16.40: Petar Konjovič; 17.40: Pisana glasba; 18.00: Prens RL; 19.00: Bossa nova; 19.30: Prens RL; 22.15: Frankie Carter; 22.40: M. Bravnicar in L. M. Škerjanc; 23.00: Prens RL. Nacionalni program 6.30: Vreme in ital. morjih; 8.30: Nas jutranji pozdrav; 8.50:

PETEK, 20. DECEMBRA 1963

Strani iz albuma; 9.15: Pesmi; 10.00: Opera antologija; 10.30: Sola; 11.00: Sprehod skozi čas; 11.15: Koncert; 13.35: Dva glasbenika; 13.45: Vreme; 14.15: Vreme na ital. morjih; 15.15: Filmske in gledališke novosti; 15.30: Glasbeni karnet; 16.00: Program za najmlajše; 17.25: Gounod; 18.00: Vatikanski koncil; 18.15: Lahka glasba; 19.10: Oddaja za delavce; 20.25: G. K. Chesterton; »Čumo vovov; 21.00: Simfonični koncert. II. program 7.35: Jutrjanja glasba; 8.35: Miha; 9.00: Ital. pentagram; 9.15: Ritem in fantazija; 10.35: Nove ital. pesmi; 11.00: Vesela glasba; 12.00: Zvočni trk; 14.05: Peveci; 14.45: Za prijatelje plošč; 15.00: Ital. pesmi in ples; 15.35: Koncert v miniaturi; 16.00: Repertoar; 16.35: Mali koncert; 16.50: Vds juke-box; 17.35: Mala enciklopedija; 17.45: Dieken; »Zvonove; 18.35: Enotni razred; 18.50: Vaši izbranci; 20.35: Glasbeni variete; 21.35: Znanstvena oddaja; 22.00: Jazz. III. program 18.30: Gospodarstvo; 18.40: Ital. periodični tisk; 19.00: Dve Schuetzovi skladbi; 19.15: Španska kultura; 19.30: Vskovčevski koncert; 20.30: Revijski program; 21.20: F. Duerrenmatt; »Pravda za oslove senoc; 23.00: Scarlatijeve kantate. Slovenija 6.20: Tečaj brvaško-srbskega jezika; 8.05: Zabavni ansambli; 9.30: Jug. narodne; 8.55: Pionirski tehnik; 9.25: Uvertura, scherzo in suite; 10.16: Prizor iz Leon-

cavallovo »Glumacev; 10.35: Novost na knjižni polici; 10.55: Glasbena medija; 11.00: Pozor, nimas prednosti; 12.05: Zabavna glasba; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Radi bi vas zabavali; 13.30: Romanska glasba; 14.05: Radijska šola; 14.35: Domače; 15.15: Napotki za turiste; 15.20: Zabavna glasba; 15.45: Jezikovni pogovori; 16.00: Vaak dan za vas; 16.00: Aktualnosti; 18.10: Jugoslovjski zbori; 18.30: Pripreduje Lesjak; 18.45: Iz naših kolektivov; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Revijaska glasba; 20.15: Zunanje-politični pregled; 20.30: Iz Borodineve opere »Knez Igora; 21.15: Oddaja o morju; 22.10: Po strunah in tipkah; 22.15: »Kaj poljejo v Parizu?; 22.45: Orkester Kurt Edelhagen; 23.05: Dva preludija; 23.20: Skupni program JRT. Ital. televizija Od 8.30 do 14.40: Šola; 16.45: Nova srednja šola; 17.30: Program za najmlajše; 18.30: Nikoli ni prepozno; 19.00: Dnevnik; 19.15: Recital Rossanne Carteri; 19.55: Balzac; 20.15: Sportne vesti; 20.30: Dnevnik; 21.05: »Dragi lažnik; 23.00: Dnevnik. DRUGI KANAL 21.05: Dnevnik; 21.15: Sejem sanj; 22.35: Dežele in narodi; 23.00: Sportne vesti. Jug. televizija 17.30: Ruščina na TV; 18.00: Porodila; 18.05: Kuharski nasveti; 18.30: Skozi Iran; 19.00: TV obzornik; 19.15: Dokumentarni film; 19.30: Glasbena oddaja; 20.00: TV dnevnik; 20.30: »Vlaka - poljski film; 22.00: Poročila.

Goriško-beneški dnevnik

DEBATA O PROMETNIH ŽILAH NA GORIŠKEM

Avto cesto Gorica-Villesse je treba zgraditi čimprej

Za večji razvoj železniškega prometa z Novo Gorico je treba še odstraniti ovire - V interesu turizma bo treba izboljšati ceste na Krasi in v Brdih

Krožek goriških visokošolcev je orga-niziral preteklo sredo zvečer zanimivo debato o cestah in drugih prometnih žilah na Goriškem. Pokrajinska uprava je za to važno in aktualno razpravo odstopila sejnjo dvorano pokrajinskega sveta, v kateri se je ob določenih urah nabralo precej občinstva.

Debato je vodil predsednik pokrajinske uprave dr. Chientaroli, glavni govornik pa je bil strokovnjak za ceste in promet univerzitetni profesor Maternini iz Trsta. Po uvodnem pozdravu predsednika visokošolskega krožka Pezzoneja, je dr. Maternini najprej ugotovil, da se naši visokošolci premalo zavedajo, da je tržaška univerza, ki velja za vse področje naše dežele, dobro opremljena in pripravljena za vse fakultetne študije in se jim najbolj izplača študirati na njej. Dejanjsko pa je še vedno zelo mnogo študentov iz dežele Furlanija-Jul. krajina, ki gredo študirat drugam.

Nato je govoril o izrednem položaju Gorice po zadnji vojni ter prešel na cestni sistem v naši pokrajini, posebno glede na priključek Gorice na avto cesto Trst-Benetke, ki je v gradnji. Na Goriškem bo imela avto cesta tri vstopne, priključek do Gorice pa je treba zgraditi čimprej, in sicer tako, da bo lahko potem služil kot avto cesta s podaljškom do Ljubljane, kjer se bo navezala na cestni sistem v srednji Evropi.

Govorec o železniški povezavi z Novo Gorico, je priznal, da se je promet na njej v zadnjih dveh letih povečal, vendar pa je treba odstraniti še marsikatero oviro za

zadovoljiv razvoj blagovnega prometa. Kar se tiče železnice Zagrad-Krmin je dejal, da nima namena izolirati Gorice, ker da je namenjena samo za direkten blagovni promet Trst-Avstrija.

Tudi kar se tiče letališč v Gorici in Ronkah je bil govornik skeptičen glede njune uporabe za večji letalski promet. Po njegovem zadostuje za vse državo le nekaj večjih letališč, do katerih naj bodo urejene dobre cestne zveze, ker so taka letališča zelo draga. Celotno iz Rima do njegovega letališča je dobro uvožnje z avtom, iz Gorice pa se bo avto avto cesti tudi lahko prišlo v podlrguri uri do letališča pri Benetkah.

Dodatni je se tudi pomorske plovbe in notranje plovbe po prekopih ter dejal, da je taka plovba sicer najcenejša, vendar le na

daljših progah, ker so veliki stroški za dovoz do pristanišča in za nakladanje in razkladanje. Vendar bi se dalo tudi v tem pogledu nekaj urediti na področju okrog Tržača in Građača.

Govornik je odgovoril tudi na nekatera vprašanja, ki so mu jih postavili pri debati inž. Fornasir, odv. Devetav in drugi.

Pred njim sta govorila o cestnem in drugim prometnem omrežju na Goriškem posebno glede na pokrajinske ceste, tudi občinski odbornik za javna dela v Gorici geom. Lupieri in odbornik za javna dela pri pokrajinski upravi kav. Grigolon, ki sta analizirala nekaj zanimivih podatkov, katere je povzel v svojem predavanju tudi prof. Maternini. Tako eden kot drugi sta tudi priznala potrebo, da se v interesu turizma izboljšajo ceste na Krasi in v Brdih.

DANES SEJA OBČINSKEGA SVETA

Za asfaltiranje ceste v Grojni je določenih 25 milijonov

Obisk ameriškega konzula pri županu

Občinski odbor v Gorici je imel v sredo svojo običajno tedensko sejo, ki ji je predsedoval župan dr. Peterio. Potrdili so prejšnji sklep, da bo danes, v petek, z začetkom ob 18. uri seja občinskega sveta.

Na seji so razpravljali tudi o mestnem avtobusnem prometu ter o raznih javnih delih. Med drugim so odobrili načrt za ureditev

in asfaltiranje ceste v Grojni, za katero delo je določenih 25 milijonov lir. Ureditev te ceste je važna tako s turističnega vidika, ker služi kot odhod na Kalvarijo in proti Oslavju, obenem pa je tudi najkrajša cestna zveza Gorice s števerjansko občino.

Omenimo naj še, da je župan dr. Peterio večeraj jutraj sprejel obisk ameriškega konzula in podkonzula v Trstu ter jima obrazložil položaj Gorice in njene probleme.

Danes in jutri razstava knjig v Sovodnjah

Prosvetno društvo »Vrba« v Sovodnjah priredi danes in jutri od 19.30 do 21. ure razstavo slovenske knjige. Razstavljenih bo okoli 250 knjig za odrasle in mladino. Prireditelji vabijo vsakega naj si jo ogledajo. Knjige so tudi naprodaj!

Zanimivo predavanje o razvoju sindikatov

Na pokrajinskem sedežu sindikata Cisl v Gorici je imel v torek zvečer zanimivo predavanje o nastanku in razvoju sindikatov dr. Marino Marin, ki se je posvetil proučevanju sindikalnih problemov.

Predavatelj, ki ga je občinstvu predstavil pokrajinski tajnik Cisl Marinello, je v zgoščenem in še precej dolgem predavanju orisal zgodovinski razvoj sindikalnega gibanja v Evropi, posebno glede na tri njegove najbolj značilne oblike: revolucionarni sindikalizem, reformistični in krščanski sindikalizem. Predavatelj je začel z razvojem odnosov med delavci in delodajalci v rimskih in grških časih ter šel preko razvoja v Angliji in preko francoske revolucije ter sindikalnega razvoja v Nemčiji do razmer v Italiji, kjer je prve zametke sindikalnega gibanja zatri fašizem, ki je uvedel korporativizem, ki je zajel tudi v gospodarstvu na splošno.

Sele leta 1944 je bila po padcu fašizma s posebnim vladnim odlokom ponovno vzpostavljena svoboda sindikalnega razvoja, kar je privedlo do afirmacije Splošne konfederacije dela (CGIL), leta 1950 pa sta bila ustanovljena še ločena sindikata Cisl za krščanski usmerjene delavce in Uil za socialdemokrate.

Tu je predavatelj tudi ustavnobil in obljubil, da bo s prihodnjim predavanjem orisal delovanje sindikatov, predvsem Cisl, od leta 1950 pa do današnjih dni.

Prekinjen tedenski počitek javnih lokalov

Pokrajinska zveza trgovcev v Gorici sporoča, da je v času od 19. decembra do 8. januarja 1964 začasno prekinjen tedenski počitek javnih lokalov.

Gostilničarji in kavarnarji, ki bi med prazniki želeli podaljšati delovni urnik v svojih lokalih, morajo napraviti prošnjo v dveh izvodih, eno na kolkovnem in drugo na prostem papirju. V goriški občini naj tako prošnjo naslovijo na kvesturo, po drugih občinah pa na policijski komisariat ali na krajevno karabinjersko postajo.

Tablice za vozove

Goriško županstvo opozarja lastnike ročnih vozilov z dvema ali več kolesi, vključno vozila z mehaničnim pogonom, kot so tricikli in motofurgini z motorji do 50 kub. cm, da morajo naročiti na uradu mestnih stražnikov v Ul. Mazinski št. 7/II, predpisano evidenčno tablico. Tako tablico morajo imeti vsa zgoraj navedena vozila, ki služijo za prevoz karkršnega koli blaga. Izvzeti so samokolnice in vozila, ki ne krožijo po javnih cestah. Tablice je treba naročiti najkasneje do 28. februarja 1964. Kršilci tega predpisa bodo kaznovani po zakonu. Podobni predpisi veljajo tudi za podeželske občine.

Nezgodna dekleta na delu

Včeraj ob 11.30 so pripeljali v goriško civilno bolnišnico 19-letno Loretto Beltrame iz Parre, ki se je malo prej ponesrečila na delu pri podjetju Ravaccia v Gorici, kjer je zaposlena. V bolnišnici so ji ugotovili rano na levem temenu ter udarec na glavi in so jo pridržali za 10 dni na zdravljenju.

Nezgodna šolarja

Včeraj nekaj po 10. uri so policijski avto Zeleneza križa na italijansko osnovno šolo v Ul. Leopardi v Gorici, kjer se je med šolskim odmorom ponesrečil 8-letni Luciano Jusolin iz zavoda S. Luigi v Gorici. Odpeljali ga so v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč zaradi rane nad desnimi očesom. Okreval bo v osmih dneh. Z avtom Zeleneza križa so ga nato odpeljali domov.

Bivši partizani iz Pevme, s Oslava in iz St. Mavra, vključeni v ANPI, priredijo proslavo 20-letnice vstaje

Proslavo načrtujejo v komemoraciji padlih borec svojih vasi v narodnosvoobodni borbi, ki bo v nedeljo, 22. decembra 1963, ob 15. uri v prostevni dvorani v Pevni.

Program obsega govora v slovensčini in v italijanščini, deklaracije ter nastop pesnikov zborov »Kras« iz Dola-Poljan in »Eriški gric« iz Steverjana.

Obisk ameriškega konzula pri županu

Župan dr. Peterio je včeraj sprejel obisk ameriškega konzula in podkonzula v Trstu ter jima obrazložil položaj Gorice in njene probleme.

Obisk ameriškega konzula pri županu

Župan dr. Peterio je včeraj sprejel obisk ameriškega konzula in podkonzula v Trstu ter jima obrazložil položaj Gorice in njene probleme.

Obisk ameriškega konzula pri županu

Župan dr. Peterio je včeraj sprejel obisk ameriškega konzula in podkonzula v Trstu ter jima obrazložil položaj Gorice in njene probleme.

Obisk ameriškega konzula pri županu

Župan dr. Peterio je včeraj sprejel obisk ameriškega konzula in podkonzula v Trstu ter jima obrazložil položaj Gorice in njene probleme.

SPORTŠPORTŠPORT

Po razgovoru s člani vodstva

ODBOJKA ZA »JESENSKO PLAKETO 1963«

Vit ponovno na treningih Triestine

Igralec Triestine Vit se je vrnil v Trst in je imel razgovor s člani vodstva kluba. Ker se je sporazumel, bo Vit od danes ponovno na razpolago trenerju in bo redno posejal treninge.

KOLESTARSTVO

MILAN, 19. — Na današnjem mitingu je Italija premagala v ekipnem omniumu moštvo sestavljeno iz tujih kolestarjev. V vožnji na dvojice je na 40 km dolgi progi zmagal italijansko-švicarski par Teruzzi - Pfenninger.

ATLETIKA

MELBOURNE, 19. — Avstralec Ron Clarke, ki je večeraj izboljšal svetovna rekorda v teku na šest milj in na 10.000 m, bo na prihodnjih olimpijskih igrah v Tokiu verjetno nastopil v teku na 15.000 m, na 10.000 m in v maratoni.

Že četrta zmaga Borove A ekipe

Zapravljena prilžnost mladega moštva športnega združenja

Bor A si je v večerajšnji zmagi stodoletno zagotovil pravico do nastopa v finalnem delu turnirja za odbojkarstvo jesensko plaketo 1963. Borovi so si še utrdili položaj na vrhu lestvice in so v sinočnjem spopadu predzadnjega kola pokrajinskega dela turnirja odpravili svoje najstarejše tekmece VIS.

Ekipa VIS je ostro začela in je izrabila slabo podajanje borovcev. Zato se je prvi set zaključil v korist predstavnikov VIS, ki pa so morali v drugem in tretjem nizu priznati premoč nasprotnikov v plavih majicah in se jim pod težo silovitih udarcev predati.

VIS je moral tudi v zadnji tekmi večera na igrišče. Tokrat je bila onkraj mreže šestorka CRDA, ki se je uspešno upirala le v drugem setu, ko je nasprotnike prisilila k porazu. Veselje je bilo le kratko.

ker so igralci VIS zaključili tudi tretji niz v svojo korist in tako z zmago zaključili to srečanje, ki jim je zagotovilo drugo mesto.

Borovi B ekipe so imeli sinoči zmagajočo vseh pet tek. V prvi igri s CRDA so z lahkoto nizali točko na točko in zmagovali celo 13:3. Pri tem stanju pa je nastal preobrat in premoč je prešla na polje CRDA, ki je s servisi dohitela mlade nasprotnike in jih tudi prisilila pri 16:14 na predajo. Tako je ena najboljših prilžnosti mlade ekipe Bora šla po vodi na nerazumljivo in neopracljivo način. Borovi so se sicer v drugem setu oddolžili tekmečem z zmago z isto razliko, a v odločilni igri so popolnoma popustili in prepustili obe točki sicer ne preveč nevarnim nasprotnikom, katere pa je odločevala vztrajnost, borbenost in zagrizenost.

Izidi: CRDA - BOR B 2:1 (18:14, 14:16, 15:7) BOR A - VIS 2:1 (12:15, 15:10, 15:9) VIS - CRDA 2:1 (15:8, 16:18, 15:5)

NOGOMET

SAIGON, 19. — Vietnamska nogometna zveza je sklenila, da se državna reprezentanca ne bo udeležila predolimskega kvalifikacijskega turnirja. Vietnam bi moral igrati prvo tekmo 29. t. m. v Saigonu, medtem ko bi bila povratna tekma prihodnje leto v Tel Avivu. Ta sklep so člani vodstva vietnamske zveze sprejeli na podlagi rezultatov azijskega prvenstva, ki so pokazali, da je vietnamska reprezentanca zelo šibka.

KOSARKA

MUENCHEN, 19. — Svetovno kosarkarsko prvenstvo ženskih reprezentanc bo štiri tedne prej kot je bilo prvotno določeno. To pomeni, da bo prvenstvo v Peruju od 18. aprila do 3. maja prihodnjega leta.

IVAN PATRIZIO

VČERAJ NA SESTANKU V TOKIU

FINA priznala 14 svetovnih rekordov v plavanju

8 v moški in 6 v ženski kategoriji

TOKIO, 19. — Mednarodna plavalna zveza (FINA) je danes priznala svetovne rekorde, ki so bili doseženi v času med 2. junijem in 1. decembrom letos. Vsega skupaj je bilo 14 rekordov: osem moških in šest ženskih. Priznani rekordi so naslednji:

MOSKI 200 m prosto - 1'58"4 - DON SCHOLLANDER (ZDA), dosežen v Osaiki 24.8.

1.500 m prosto - 17'05"5 - ROY SAARI (ZDA), v Tokiu 17.8.

110 jardov prosto - 54" - B MC GREGOR (VB), v Blackpoolu 13.9.

200 m metuljček - 2'08"2 - CARL ROBBIE (ZDA), v Tokiu 18.8.

400 m v štirih slogih - 4'50"2 - GERHARD HETZ (Z. Nemčija), v Tokiu 12.10.

Štافتa 4x100 m prosto - 3'36"1 ZDA (Steve Clark, Richard Mc Donough, Gray Iiman, Ed Townsend), v Tokiu 18.10.

Štافتa 4x200 m prosto - 8'03"7 - ZDA (Don Schollander, Richard McDonough, Ed Townsend, Roy Saari), v Tokiu 19.10.

Štافتa 4x100 m v štirih slogih - 4'00"1 - ZDA (R. McGeach, W. Craig, W. Richardson, S. Clark), v Osaiki 24.8.

ŽENSKA 200 jardov prso - 2'50"2 - STELLA MITCHELL (VB), v Blackpoolu 4.10.

100 m metuljček - 1'06"1 - ADA KOK (Holandska), v Haagu 1.9.

200 m metuljček - 2'29"1 - SUE PIIT (ZDA), v Los Angelesu 27.7.

100 m hrbtno - 1'08"9 - DONNA DE VARONA (ZDA), v Los Angelesu 27.7.

200 m hrbtno - 2'28"2 - SATO KO TANAKA (Jap.), v Tokiu 4.8.

Štافتa 4x110 jardov v štirih slogih - 4'44"7 - VZHODNA NEMCIJA (I. Schmidt, U. Koppers, U. Noack, H. Pechstein), v Leipzig 17.9.

Štافتa 4x100 m v štirih slogih - 4'00"1 - ZDA (R. McGeach, W. Craig, W. Richardson, S. Clark), v Osaiki 24.8.

Štافتa 4x100 m v štirih slogih - 4'00"1 - ZDA (R. McGeach, W. Craig, W. Richardson, S. Clark), v Osaiki 24.8.

Štافتa 4x100 m v štirih slogih - 4'00"1 - ZDA (R. McGeach, W. Craig, W. Richardson, S. Clark), v Osaiki 24.8.

Štافتa 4x100 m v štirih slogih - 4'00"1 - ZDA (R. McGeach, W. Craig, W. Richardson, S. Clark), v Osaiki 24.8.

Štافتa 4x100 m v štirih slogih - 4'00"1 - ZDA (R. McGeach, W. Craig, W. Richardson, S. Clark), v Osaiki 24.8.

Štافتa 4x100 m v štirih slogih - 4'00"1 - ZDA (R. McGeach, W. Craig, W. Richardson, S. Clark), v Osaiki 24.8.

IZPRED OKRAJNEGA SODIŠČA

Tovarnarja iz Codroipa obsojena zaradi prodaje nepristne moke

Prepiri s sostanovalcem z epilgom pred sodnikom

Dne 2. maja letos je pokrajinski zdravnik v Gorici dr. Montagna na osnovi kemične analize v pokrajinskem laboratoriju za higieno, prijavi sodišču predsednika in upravitelja tovarne testenin »Quadrimum« iz Codroipa Antilla De Nobilijs in Giuseppe Mantia Lottija, ki sta se morala večeraj zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Gorici. Policijski organi so namreč v prodajalni Delavskih zadrug v Gorici zaplenili 46 vrečic bele moke tipa 00, za katero so prej pri analizi ugotovili, da vsebuje višjo količino pepela kot je po zakonu dovoljeno. Ker je dobavila to moko omenjena tovarna testenin, so klicali oba njena zastopnika na odgovor.

Obtožena sta se branila trdeč, da njuno podjetje ne proizvaja moke, ki jo kupujejo drugod in da se ne more analizirati vse blago, ki ga prejmejo. Oba obtožena sta sodnik že pri prvi razpravi dne 14. novembra letos obsodil vsakega na 100.000 lir globe. Pri večerajši razpravi pa je zahteval nekateri olajševalne okoliščine in znižal kazni na polovico. Obtožena je branil odvetnik Romani iz Vidma.

Pred sodnikom se je zvrstilo večeraj tudi nekaj obtožencev zaradi sporov med sostanovalci. Tako se je moral zagovarjati Agostino Cussini iz Ločnica, Ul. Camposanto 32, ki ga je tožil njegov sostanovalec Mario Gucco, češ da Cussini moti nočni mir. Po zagovoru branilca odv. Pedronija je sodnik obtožena oprostil zaradi pomanjkanja dokazov.

Prav tako je oprostil zaradi pomanjkanja dokazov tudi 67-letnega Luigija Vecchieta iz Gorice, Ul. Balsamonti 10, ki je bil obtožen, da je grozil z nožem svojemu sostanovalcu Giustu Gorianu. Do spora med obema je prišlo 27. septembra letos in Vecchiet je dejal, da je prišel takrat Gorian domov malo okrogel ter grozil, da bo zbudil vse hišo, obenem pa, da ga je udaril s kosom svinca. Vecchiet je tedaj pograbil neki nož, vendar Gorianu ni grozil.

Preplašena divjad je brezglavo begala po hosti, da bi se rešila iz ognjene poplave. Ptice, oslepljene od dima in ometane od ognja, so begale med gorečim drevjem in grmovjem, obupno čivkale, se zaletavale v razne ovire in padale v plamenje.

Nedaleč pred zdravnikom se je zrušila od ognja izpodjedena jelka. Pri padcu je dvignila mogočen oblak dima, isker, ogorkov in pepela. Malo zatem se je visoka smreka prelomila pri tleh. Goreče veje so bučale skozi zrak kakor ognjen plaz.

Ko sta se znašla sredi gorečih bukev, sta obstala.

»Kam pa zdaj, doktor?« je vprašala Nuša, ki so ji oči vročino sijale.

»Kar za mano, Nuša!« je rekel zdravnik in se zapodil skozi vrzel v ognjenem obodu

DEZURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna »AL CORSO«, Korzo Italia št. 89, tel. 24-43.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 1,8 stopinje nad ničlo ob 13.20, najnižjo 8 stopinj pod ničlo ob 4. jutraj. Povprečne dnevne višje je bilo 58 odstotkov.

ALOJZ RAVBAR PRED ZORO

11.

Tudi ona je ugibala, kako je nastal ta veliki požar, in se zaskrbljeno spraševala, kaj in kako je z njeno sestro, če se je bolnišnica morala umakniti zaradi požara. Ze močno izčrpana se je čedalje nagnela k zdravniku, s katerim sta nenehno bila po zubljih, ki so sproti odvijali z neugnanu ljubovalnostjo. Nekje se je brezmočno oslonila na bližnje drevo. Iz praske na čelu ji je curila tanka proga trvi. Bila je vsa premožena iz razgreta od vročine. Od žeje izsušena usta so bila polna okusa po dimu in pepelu. Zamisljala je. Pred očmi so ji plesali krvavi kolobarji, in bilo ji je, da bo zdaj zdaj omedlela. Toda spet je zbrala vse svoje sile, premagala slabost in se pogrnala za dr. Andrejem.

Preplašena divjad je brezglavo begala po hosti, da bi se rešila iz ognjene poplave. Ptice, oslepljene od dima in ometane od ognja, so begale med gorečim drevjem in grmovjem, obupno čivkale, se zaletavale v razne ovire in padale v plamenje.

Nedaleč pred zdravnikom se je zrušila od ognja izpodjedena jelka. Pri padcu je dvignila mogočen oblak dima, isker, ogorkov in pepela. Malo zatem se je visoka smreka prelomila pri tleh. Goreče veje so bučale skozi zrak kakor ognjen plaz.

Ko sta se znašla sredi gorečih bukev, sta obstala.

»Kam pa zdaj, doktor?« je vprašala Nuša, ki so ji oči vročino sijale.

»Kar za mano, Nuša!« je rekel zdravnik in se zapodil skozi vrzel v ognjenem obodu

Tik za njima se je z grozljivim šumom zrušilo neko drevo. Ob silovitem vzbuhu se je dvignil slop pepela, se zvrtnil v trobljo, nato pa se polagoma sesedal. Nekoliko pred njima je zahreščala stara bukev, se nagnila in z bobnenim udarcem zgrmela na tla.

Kljub vsem oviram sta se pretakala dalje in dalje proti kraju, kjer je stala bolnišnica. Vse je bilo zapredeno v dim, ki jima je silil v oči, nosnice in grlo. Od dima in prigravice rdeče podplute in silne oči so ju ščemele do neznanosti. Njuna od vročine zabuhla obraza sta bila čadasta, opraskana; roke in noge opečene, ogrebene; oblika je bila tu pa tam prežgana; čevlji so se jima zgrbili od žarčastih ogorkov in vročega pepela.

Ne da bi se ozirala na to, sta nenehno udrihala po plamenih, ki so jima prestržali pot in neubranljivo pustili rastje. V želji, da bi čimprej prišla do bolnišnice, sta premagovala zapreke, ki so se sicer zdale nepremagljive. Stopala sta po žerjavici, po tlečih ogorkih, po zgočem pepelu, se opotekala čez kope gorečega dračja, se spotikala ob tlece storovje, se pogajala čez skale, ki so bile segrete do razbeljenosti, padala sta, se dvigala in vsa ometična tavalja dalje, ne da bi čutila od ognja skrepenje zemlje, ki se je sipko drobila pod njenim mlahavim korakom.

Končno sta se približala kraju, kjer je stala bolnišnica, in se ustavila. Okrog njiju je drhtela mrljavica, in ozračje je bilo prežeto z duhom po vročem pepelu, po osmojenem svežem listju, po smodeči se smoli in razpaljeni prsti. Vsa vrtoglava se je Nuša oprla na bližnje drevo. Njene trepalnice so bile nabrekle od pripeke, lasje in obrvi so bili osmojeni, ustnice razpokane od ognja in žeje. Zatisnila je oči in z na pol odprtimi usti vdihavala vse razpaljen zrak.

Od zubljev prežrta hoja, ki je tam blizu gorela kakor veliki plamenca, se je s pokom prelomila v štoru in zbobnela na tla z glušivim trusčem. Nuša je preplašeno odprla oči. Ugledala je zdravnika, ki se je otresal ogorkov, s katerimi

ga je zasula hoja ob svojem padcu.

Pognala sta se dalje in se slednjč znašla na kraju, kjer je bila bolnišnica. Tedaj sta obstala kot zadeta in zastrmele v razdvojenje Tam kjer je prej stala velika baraka. Je bil le še kup pooglenelih kosov lesa, ogorkov, pepela in tisti predmeti, ki jim ogenj ni mogel uiniti.

»Oj!« je kriknila Nuša, vsa pretresena od prizora. »Kaj se je zgodilo, tovariš doktor? Kje so ranjeni in drugi tovariši?« je hlastno vprašala in pri tem imela v mislih predvsem sestro.

Dr. Andrej je kakor obkamen zrl v žalostne ostanke tiste, v kar je bil vižlil toliko skrbi in truda, preden je zgradil. Toda misel na ljudi, ki so bili v njegovem varstvu in oskrbi, je odrinila misli na nastalo gmotno škodo. Skoraj stekel je po obilžju pogorišča, da bi videl, ali ne leži kaj mrtlic. Ne, nikjer ni bilo nikogar. Torej so se vsi rešili, je pomislil z olajšanjem.

»Da so se le rešili!« je vzdihnila Nuša, in s srca se ji je odvalil kamen, ki jo je dotleji moril. Nato je vprašala: »Toda kdo neki je to naredil?«

To sta zvedela kasneje. Zvedela sta, da so Nemci po naključju naleteli na bolnišnico. Ranjeni, bolničarji in zaščitni vod so se pravčasno umaknili in odnesli s seboj, kar so mogli odnesti. Nemci so nato zažgali barako, ogenj pa se je razširil na hosto.

Trije ranjeni pa so ostali v bližini bolnišnice v upanju, da jih Nemci ne bodo odkrili. Odvlekli so se v neko skalno duplino in čakali, da pojde mimo hudourni oblak. Toda Nemci so jih odkrili in postrelili.

Ko sta jih zagledala, sta Nuša in zdravnik obstala kot zadeta. Vsa: trije so ležali ob obrazih v mlaki str